

PRÁVA PACIENTŮ

<i>Etický kodex práv pacientů</i>	1
<i>Další práva pacientů</i>	2
<i>Co dělat, když pacient není spokojen s lékařem?</i>	3
<i>Co by měl pacient ještě vědět?</i>	3
<i>Etický kodex lékařů</i>	3
<i>Etický kodex pracovníků nelékařských oborů</i>	4

Etický kodex práv pacientů:

- 1) Pacient má právo na ohleduplnou odbornou zdravotnickou péči prováděnou s porozuměním kvalifikovanými pracovníky.
- 2) Pacient má právo znát jméno lékaře a dalších zdravotnických pracovníků, kteří ho ošetřují. Má právo žádat soukromí a služby přiměřené možnostem ústavu, jakož i možnost denně se stýkat se členy své rodiny či s přáteli. Omezení takového způsobu (tzv. kontinuálních) návštěv může být provedeno pouze ze závažných důvodů.
- 3) Pacient má právo získat od svého lékaře údaje potřebné k tomu, aby mohl před zahájením každého dalšího nového diagnostického a terapeutického postupu zasvěceně rozhodnout, zda s ním souhlasí. Vyjma případů akutního ohrožení má být náležitě informován o případných rizicích, která jsou s uvedeným postupem spojena. Pokud existuje více alternativních postupů nebo pokud pacient vyžaduje informace o léčebných alternativách, má na seznámení s nimi právo. Má rovněž právo znát jména osob, která se na nich zúčastní.
- 4) Pacient má v rozsahu, který povoluje zákon, právo odmítnout léčbu a má být současně informován o zdravotních důsledcích svého rozhodnutí.
- 5) V průběhu ambulantního i nemocničního vyšetření, ošetření a léčby má nemocný právo na to, aby byly v souvislosti s programem léčby brány maximální ohledy na jeho soukromí a stud. Rozbory jeho případu, konzultace vyšetření a léčba jsou věci důvěrnou a musejí být prováděny diskrétně. Přítomnost osob, které nejsou na léčbě přímo zúčastněny, musí odsouhlasit nemocný, a to i ve fakultních zařízeních, pokud si tyto osoby nemocný sám nevybral.
- 6) Pacient má právo očekávat, že veškeré zprávy a záznamy, týkající se jeho léčby jsou považovány za důvěrné. Ochrana informací o nemocném musí být zajištěna i v případech počítačového zpracování.
- 7) Pacient má právo očekávat, že nemocnice musí podle svých možností přiměřeným způsobem vyhovět pacientovým žádostem o poskytování péče v míře odpovídající povaze onemocnění. Je-li to nutné, může být pacient předán jinému léčebnému ústavu, případně tam převezen poté, když mu bylo poskytnuto úplné zdůvodnění a informace o nezbytnosti tohoto předání a ostatních alternativách, které přitom existují. Instituce, která má nemocného převzít do své péče, musí překlad nejprve schválit.
- 8) Pacient má právo očekávat, že jeho léčba bude uvedena s přiměřenou kontinuitou. Má právo vědět předem, jací lékaři, v jakých ordinačních hodinách a na jakém místě jsou mu k dispozici.

Po propuštění má právo očekávat, že nemocnice určí postup, jímž bude jeho lékař pokračovat v informacích o tom, jaká bude jeho další péče.

9) Pacient má právo na podrobné a jemu srozumitelné vysvětlení v případě, že se lékař rozhodl k nestandardnímu postupu či experimentu. Písemný vědomý souhlas nemocného je podmínkou k zahájení neterapeutického i terapeutického výzkumu. Pacient může kdykoliv, a to i bez uvedení důvodu, z experimentu odstoupit, když byl poučen o případných zdravotních důsledcích takového rozhodnutí.

10) Nemocný v závěru života má právo na citlivou péči všech zdravotníků, kteří musejí respektovat jeho přání, pokud tato nejsou v rozporu s platnými zákony.

11) Pacient má právo a povinnost znát a řídit se platným řádem zdravotnické instituce, kde se léčí (tzv. nemocniční řád). Pacient bude mít právo kontrolovat svůj účet a vyžadovat odůvodnění jeho položek bez ohledu na to, kým je účet placen.

(Tato práva pacientů byla prohlášena Centrální etickou komisí Ministerstva zdravotnictví ČR za platná dne 25. února 1992.)

Dále má pacient právo:

- na zachování mlčenlivosti o skutečnostech, které se zdravotnický pracovník dozvěděl v souvislosti s ošetřováním nebo léčbou
- na veškeré informace o svém zdravotním stavu
- získat od svého lékaře potřebné informace pro zasvěcené rozhodnutí před zahájením nového diagnostického nebo terapeutického postupu
- odmítnout léčbu a být informován o důsledcích svého rozhodnutí
- na soukromí při ošetřování nebo léčbě
- na bezplatné preventivní vyšetření sledující zachování nebo zlepšení zdravotního stavu a aktivní přístup zdravotnického zařízení k preventivním prohlídkám
- podílet se na kontrole poskytnuté zdravotní péče
- nejméně na jeden léčivý přípravek v každé skupině léčivých látek hrazený ze zdravotního pojištění
- na prostředek zdravotnické techniky, hrazený ze zdravotního pojištění v základním provedení nejméně ekonomicky náročném v závislosti na míře a závažnosti zdravotního postižení
- na úplný výpis z účtu a evidence své zdravotní pojišťovny
- na poskytnutí veškerých informací shromážděných ve zdravotnické dokumentaci vedené o jeho osobě a v jiných zápisech, které se vztahují k jeho zdravotnímu stavu
- na lékařskou službu první pomoci a ústavní pohotovostní službu
- na ošetření rychlou zdravotnickou záchrannou službou do 13 minut ve městě a 19 minut mimo město od přijetí tísňové výzvy s výjimkou případů hodných zvláštního zřetele
- na bezplatný výdej léků v lékárně, pokud není stanoven doplatek ze zákona
- na ohleduplný, citlivý a důstojný přístup při léčbě

(Výtah práv pacientů podle zákonů 20/1966 Sb. a 48/1997 Sb.)

A není-li spokojen se svým lékařem, má pacient právo:

- Zvolit si jiného lékaře, pokud v místě bydliště pacienta existuje více lékařů stejného typu.
- Podat stížnost na právním oddělení své zdravotní pojišťovny (okresní pobočka pojišťovny) - doporučeně nebo si nechat potvrdit kopii v podatelně pojišťovny, apod.
- Podat stížnost u vedoucího zdravotnického referátu okresního úřadu.
- Není-li pacient spokojen s vyřízením stížnosti u výše uvedených institucí, může uplatnit stížnost na kontrolním odboru Ministerstva zdravotnictví ČR (Palackého náměstí 4, Praha 2).
- Poté se může pacient obrátit na okresní soud. Sociálně slabší občané mohou soud požádat o to, aby náklady na právního zástupce hradil stát.

Co by měl pacient ještě vědět?

Co pacient může, na co má právo, svobodná volba lékaře, právo na informace, zdravotnické pomůcky a léky, apod.

Více informací na toto téma naleznete na stránce Další užitečné informace pro pacienty: (přímý přístup na tuto stránku je možný z menu "**různé**" - **informace pro pacienty**).

Etický kodex lékařů (výtah nejdůležitějších částí):

- Úkolem lékaře je zdraví a život, mírnit utrpení, a to bez ohledu na národnost, rasu, barvu pleti, náboženské vyznání, politickou příslušnost, sociální postavení, sexuální orientaci, věk a pověst pacienta a osobní pocity lékaře.
- Lékař má znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon povolání a dodržovat je.
- Lékař je povinen být za všech okolností ve svých profesionálních rozhodnutích nezávislý a odpovědný.
- Lékař uznává právo každého člověka na svobodnou volbu lékaře.
- Lékař provádí ty preventivní, diagnostické a léčebné úkony odpovídající současnému stavu lékařské vědy a jež jsou prakticky dostupné, a které považuje pro nemocného za nejvýhodnější.
- Lékař je povinen v případech ohrožení života a bezprostředního vážného ohrožení zdraví neodkladně poskytnout lékařskou pomoc.
- Lékař nemůže být donucen k takovému výkonu, který odporuje jeho svědomí.
- Lékař nesmí předepisovat léky, na něž vzniká závislost nebo které vykazují účinky dopingového typu, k jiným než léčebným účelům.
- Lékař u nevyléčitelných nemocných a umírajících lidí účinně tiší bolest, šetří lidskou důstojnost a mírní utrpení.
- Lékař nesmí zneužít odběr tkání a orgánů ke komerčním účelům.
- Lékař je povinen důsledně zachovávat lékařské tajemství, pokud pacient písemně neurčí jinak.
- Lékař je povinen se odborně vzdělávat.

- Lékař je povinen při výkonu povolání vést řádnou a úplnou dokumentaci písemnou nebo jinou formou
- Lékař nesmí sám nebo po dohodě s jinými ordinovat neúčelné diagnostické, léčebné a jiné úkony ze zjištěných motivů.
- Lékař se k nemocnému chová korektně, s pochopením a trpělivostí.
- Lékař je povinen nemocného nebo jeho zákonné zástupce odpovědně a srozumitelným způsobem informovat o charakteru onemocnění, zamýšlených diagnostických a léčebných postupech včetně rizik, o uvažované prognóze a o dalších důležitých okolnostech, které mohou během léčby nastat.
- Lékař nesmí zneužít ve vztahu k nemocnému jeho důvěru.
- Základem vztahů mezi lékaři je vzájemně čestné, slušné a společensky korektní chování spolu s kritickou náročností, respektováním kompetence, přiznáním práva na odlišný názor.
- Lékař je povinen požádat dalšího nebo další lékaře o konzilium vždy, když si to vyžádají okolnosti a nemocný souhlasí.
- Lékař musí svou praxi vykonávat zásadně osobně. Zastupován může být dočasně, a to lékařem vedeným v seznamu Lékařské komory.

Etický kodex pracovníků nelékařských oborů (výňatek):

- tento kodex se týká **zdravotních sester, laborantů, sanitářů, ošetřovatelů, pečovatelů, apod.**
- zdravotnický pracovník nelékařských oborů (dále jen zdravotnický pracovník, ZP) při své práci zachovává úctu k životu, respektuje lidská práva a důstojnost každého jednotlivce bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, národnost, víru, politické přesvědčení a sociální postavení
- zdravotnický pracovník poskytuje zdravotní péči jednotlivcům, rodinám, skupinám a spolupracuje s odborníky jiných oborů, při poskytování péče vždy nadřazuje zájmy těch, kterým ji poskytuje, nad zájmy své vlastní
- zdravotnický pracovník je povinen chránit informace o těch, kterým poskytuje své služby, informace považuje za důvěrné a je si vědom povinnosti zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem svého povolání
- zdravotnický pracovník nesmí podřizovat poskytování péče komerčním zájmům subjektů působících v oblasti zdravotnictví
- ZP při poskytování péče respektuje životní hodnoty občanů, jejich životní zvyky, duchovní potřeby a náboženské přesvědčení a snaží se vytvářet podmínky zohledňující individuální potřeby jednotlivců
- ZP při poskytování péče dbá v maximální možné míře o zajištění intimity příjemce péče
- ZP nesmí zneužít ve vztahu k nemocnému jeho důvěru a závislost jakýmkoli způsobem
- ZP vystupuje, podle aktuální situace, jako ochránce pacienta, zejména pokud je péče o něho ohrožena nevhodným chováním nebo jednáním jiného zdravotníka nebo jiné osoby.